СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 301. Джерзі Сиі, Н. Дж., субота, 26-го грудня, 1936. — VOL. XLIV. No. 301. Jersey City, N. J., Saturday, December 26, 1936. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ КУБИ УСУНЕНИЙ З УРЯДУ

ГАВАНА. — Сенат Куби, урядуючи як трибунал, покликаний до суджения президента щодо закидів, піднесених проти нього палатою послів, признав на своїм тайнім засіданню президента Куби, Міґеля Маріяна Ґомеса, винуватим закинених йому вчинків та усунув його з уряду.

Розправа була дуже коротка. Суджено Ґомеса за те, що, мовляв, він примушував членів конґресу Куби голосувати за його волею. Ґомес заперечив усі закиди, але це нічого не помагало, бо в сенаті, що його судив, не було ні одного його прихильника.

Діставши присуд сенату, Ґомес негайно покинув палату президента та виїхав до свого приватного маєтку. У публичній заяві до громадянства він заявив, що його усунення є вислідом заговору військової кліки, що хоче правити краєм по диктаторськи.

МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ СКІНЧИЛАСЬ.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Міжамериканська Конференція для Вдержання Миру скінчилася в середу.

Перед розвязанням конференція вислухала з великим задоволенням заяви делеґатів Параґваю й Болівії, що вони розвяжуть спір між цими двома державами за провінцію Чако дорогою мирного порозуміння.

Закінчуючи конференцію, американський делеґат, секретар стейту Гол, величав конференцію за доконану працю.

РОЗБИВСЯ ЛІТАК.

ДАЛАС (Тексас). — Підчас пробного лету впав на землю великий літак, що мав бути вживаний для воження пасажирів. Літак відразу експльодував, а в пожарі ґазоліни згинули шість робітників. Один з глядачів, що на вид випадку підбіг до горіючого румовища та пробував ратувати людей, теж сильно попікся.

У місті Миделтавн, у стейті Пенсилвенія, впав військовий літак у ріку Сускегену й затонув. Пільот добувся з нього й вирятувався.

ПОЛАГОДЖЕНО ДВА ГОЛОВНІ СТРАЙКИ В ДІТРОЙТІ.

ДІТРОЙТ. — Робітники двох фабрик підприємства „Келсі-Гейз Гвіл Ко.", що вийшли були на „сидячий страйк", приняли в середу предложені зарядом фабрики умови та постановили взятися назад до праці. Вони не працювали вже 10 днів.

Страйкувало їх 2,000 робітників. Заряд каже, що праця почнеться наново в понеділок.

КОРАБЛІ СПІЗНЯЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ БУРЮ.

НЮ ЙОРК. —Усі кораблі, що цими днями приїжджають до портів Атлянтійського океану, спізняються через бурі, що шаліють на північній частині океану, куди веде головна дорога з Европи до Америки.

Корабель Північно-американського Лойду „Европа" спізнився 30 годин. Французький корабель „Шамплен" спізнився цілий день.

ДОСМЕРТНА ТЮРМА ЗА ВБИВСТВО.

ДЖЕРЗІ СИТІ. — У місцевім стейтовім суді засуджено 26-літнього Вінцента Милянавича на досмертну вязницю за те, що підчас грабункового нападу на одну крамницю в Карні, Ню Джерзі, вбив 61-літнього різника Теодора Цетерлунда. Обвинувачений говорив, що він не хотів убити людини.

РІЗДВЯНІ ОСТОРОГИ „ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА".

ВАШИНҐТОН. — На основі досвіду з минулих літ „Червоний Хрест" видав в цілі запобіження випадків такі осторогн для людей, що святкують Різдво:

Не дозволяйти „Святому Миколаєві" курити коло ялинки.

Не спинайтеся невважно по драбинах.

Не забувайте на публичних святах забезпечити легкий вихід для зібраних осіб.

Не вживайте непевних електричних дротів.

Не дозволяйте малим дітям бавитися прикрасами деревця та дивіться, щоб діти не ковтали таких прикрас.

ПОМЕРЛА, ПОМАГАЮЧИ „СВ. МИКОЛАЄВІ".

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — 5-літня дівчина Марія Анна Бойл померла від попечень, коли її суконка займилася від огню, що вона його розпалила в комині. Батько дитини каже, що дитина від якогось часу журилася, як св. Миколай зможе прийти до неї, коли в них комин забитий. Вона хотіла прочистити комин і запалила під комином купу паперу. Від горіючого паперу занялася її суконка.

ПІДПРИЄМСТВА ДАЮТЬ РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ.

ТОЛІДО (Огайо). — Підприємство Овенс-Ілінойс-Ґлес Ко." ухвалило різдвяний бонус своїм 17,268 робітникам. Дарунок буде коштувати підприємство коло пів міліона долярів. Кожний робітник має дістати принаймні однотижневу заплату.

Про подібний різдвяний бонус доносять з Бинґемтону, Ню Йорк, у звязку з підприємством Інтернешенел Бизнес Мешін Корпорейшен; про Емпайер Стар Кайнз у Ґлес Велі, Каліфорнія; про Мерімек Менюфектюринґ Ко. у Гонтсвил, Алабама; про Джеферсон Вулен Милз, у Ноксвил, Тенесі; та про Джансон енд Джансон у Ню Брунсвик, Ню Джерзі.

ПОГОДИЛИСЬ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт і віцепрезидент Ґарнер зробили угоду, що президент Рузвелт не справить обіду віцепрезидентові Ґарнерові, а віцепрезидент Ґарнер не справить обіду президентові Рузвелтові.

Такі формальні обіди по інавґурації були здавна освяченою традицією американського політичного життя.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ОТСИМ ПРИГАДУЄМО ВСІМ ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ, ЩО

ТРИМІСЯЧНА КАМПАНІЯ

ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

УЖЕ НА УКІНЧЕННІ.

ТОМУ ПРОСИМО ПРИСЛАТИ НЕГАЙНО ТІ ВСІ ЧЛЕНСЬКІ АПЛІКАЦІЇ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ ЩЕ ПО ВІДДІЛАХ.

ВСІ АПЛІКАЦІЇ МУСЯТЬ БУТИ В ГОЛОВНІЙ КАНЦЕЛЯРІЇ НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК 31-ГО ГРУДНЯ, БО ІНАКШЕ НЕ МОЖНА БУДЕ ЗАЧИСЛИТИ ЇХ ДО ТЕПЕРІШНЬОЇ КАМПАНІЇ.

ТАКОЖ ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, ЩО ПІДЧАС ЦЕЇ КАМПАНІЇ, А ТАКСАМО ВПРОДОВЖ РОКУ, ДЕЯКІ ВІДДІЛИ НАДСИЛАЛИ ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ ЧЛЕНСЬКІ АПЛІКАЦІЇ БЕЗ КАРТОЧОК У СПРАВІ ВИНАГОРОДИ. ОТЖЕ БЕЗ ТАКОЇ КАРТОЧКИ АНІ ОРГАНІЗАТОР НЕ МОЖЕ БУТИ ПРОГОЛОШЕНИЙ, АНІ НАГОРОДА НЕ МОЖЕ БУТИ ВИПЛАЧЕНА ДОТИЧНОМУ ОРГАНІЗАТОРОВІ. ТОМУ ТІ ВІДДІЛИ, ЩО НЕ ПРИСЛАЛИ ТИХ ОРГАНІЗАТОРСЬКИХ КАРТОЧОК ЗА НОВИХ ЧЛЕНІВ, ПОВИННІ НАДІСЛАТИ ЇХ КОНЕЧНО ДО КІНЦЯ ЦЬОГО МІСЯЦЯ.

ВКІНЦІ ВЗИВАЄМО ВСІ ВІДДІЛИ ПРИСЛАТИ НАЛЕЖИТОСТІ ЯКНАЙСКОРШЕ, А В КОЖНІМ РАЗІ НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК В ОСТАННЬОМУ ДНІ В МІСЯЦІ. БО ОСТАННЯ ДЕРЖАВНА КОНТРОЛЯ ПОСТАВИЛА ДОМАГАННЯ, ЩО ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ НЕ МОЖЕ ВЧИСЛЮВАТИ ДО РІЧНОГО ЗАМКНЕНЯ ТИХ НАЛЕЖИТОСТЕЙ, ЯКІ ПРИХОДЯТЬ ПО 31-ШІМ ГРУДНІ.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

„ДЕРЖАВА НИЩИТЬ ГРОМАДЯНИНА!"

Такі слова сказав американський рееміґрант Ст. Гузаревич в бюрі начальника скарбового уряду у Львові, куди зайшов у податковій справі. Як власник реальности при вул. Зборовських, Гузаревич мав заплатити 425 зл. податку, а віддав поборцеві на цю належність 375 зл. Гузаревича потягнули до карної відповідальности за образу уряду. Суд засудив Гузаревича на 25 зл. гривни.

ЖЕБРАЧКА ВКРАЛА ДИТИНУ.

В тарнівському повіті арештовано свого часу жебрачку Катерину Дулембу, що в домі Майхрів у селі Громнік украла 2-літню дівчинку Софію. Повідомлена поліція зловила жебрачку за кілька тижнів у селі Корженній разом з дитиною. Поставлена недавно перед суд боронилася, що дитину забрала, щоб з нею бавитись, а за кілька днів хотіла звернути її родичам. Жебрачку засуджено на рік вязниці.

КОЛИ ПОВСТАЛА ГРА В ШАХИ?

Найліпший знавець історії гри в шахи, Г. Й. Мерай, ствердив, що шахи як гра повстали в Індії коло 575 р. нашої ери. Відтам вони передісталися на двір шахів у Персії, а дальше на полудне й захід. Від арабів переняла шахи полуднева Европа.

НОВИЙ ЧАСОПИС НА ЗАКАРПАТТЮ.

У Великій Копані Микола Вайда почав видавати часопис для молоді „Карпатська Молодь". Перше число цього популярного місячника не поступило в продаж та було заборонене для поширення серед шкільної молоді. Друге число має ріжноманітний зміст.

ФРАНЦУЗЬКА ЛЬОКОМОТИВА КУРИТЬ БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ТЮТЮН.

Французька преса звідомляє про велике збільшення пачкарства на кордонах, які трудно припильнувати вaслідок мряки й дощу. Паризький „Журналь" наводить такий примір: У місцевості Туркуань на бельґійсько-французькому кордоні зарядили нараз ревізію льокомотиви й її причіпки. Коли митні урядовці наближилися до льокомотиви, машиніст пустив усю пару й вкинув до вогню кілька пакетів. Зараз з льокомотиви чути було сильний дим тютюну. Митні урядовці кинулися ближче, але машиніст пустив воду з льокомотиви. Цим робом згоріло 6—7 кґ. бельґійського тютюну.

СЕКТА „ПРОРОКА ІЛЛІ".

В селі Цілюшки, ґміна Нарев, коло Високого Мазовецького, появилася секта „пророка Іллі". Вірні цеї секти повісили недавно на дзвіниці при свому домі молитви, портрети царя Миколи ІІ-го й цариці Катерини з московським написом про те, що це мученики. На веління властей портрети й напис зняли.

ВЛИЛА ГАРЯЧИЙ ТОВЩ В УСТА СПЛЯЧОГО МУЖА.

В селі Зимниці, повіт Варшава, були часті сварки між Станиславою Стусінською, літ 36, і її мужем Антоном, літ 38. Муж підозрівав жінку за зраду. Раз сварилися до півночі. Рано Стусінська встала, щоби приготовити снідання. Її муж спав з широко-відчиненими устами. Тоді мстива жінка вхопила горня, в якому кипів товщ і влила кипяток до уст сплячого мужа. З жахливим криком схопився Стусінський з ліжка. Стусінську арештували. Попареного відвезли до Варшави до лічниці.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ ЗАЯЦІ ДЛЯ ШВАЙЦАРІЇ.

Швайцарські часописи повідомляють, що швайцарським мисливим удалося набути в ЧСР 226 живих заяців та спровадити їх у доброму стані до Льозанни. Тут накормили їх цукровими буряками, поділили на чотири групи й пустили їх на волю в ловецькі ревіри.

ЯК НІМЕЧЧИНА ВЕДЕ ПРОПАҐАНДУ.

До 1936. р. розіслала Німеччина 47 міліонів ріжних пропаґандових писем на всі сторони світу. Як би ці письма покласти біля себе, повсталаб 11,000 км. довга стяжка, що тягнулась би з Берліна до Капштадту. В 1933-му р. було 604 копій пропаґандних фільм за відвідуванням і подорожами до Німеччини, в 1935-му р. 1,448 копій, а цього року це число безсумнівно зросло. 21 аґентур дбають про пропаґанду чужими мовами.

СЕКТА ВІЛЬНОЇ ЛЮБОВИ.

Якийсь Езехніл Кон звернувся у Варшаві до властей, щоб зареєструвати нову реліґійну секту під назвою „Аґапа". „Аґапа" значить по грецьки вечеря, підчас якої приявні обмінюються поцілунком. „Аґапи" існували ледви 200 літ, опісля в перших віках християнства скасувала їх християнська церква. З огляду на мораль — нової секти Кона не зареєстрували.

ЗНИЩИЛИ ТЕЛЕГРАФІЧНУ ЛІНІЮ.

Рідкий припадок каригідної легкодушности трапився на дорозі Бучач—Золотий Потік, де кільканацять хлопців з села Сновидів знищили телеграфічну лінію, розбиваючи камінням усі ізолятори й зриваючи дроти. Справа опиниться в суді.

НОВА РІЗНЯ В СОВЄТАХ ЗА „САБОТАЖІ"

МОСКВА. — Большевицький транспорт, який під керуванням Кагановича в останнім році нібито поправився, знов знайшовся в катастрофальнім стані. Стації завалені вантажними ваґонами, на лініях трапляються тисячі катастроф. Совєти, шукаючи виновників, арештують інжинірів, залізничних завідувачів і звичайних робітників, та розстрілюють їх за „саботаж". Недавно розстріляли пятьох залізничників, а тепер поставили чотирьох нових, завідуючих оренбурською лінією. Серед них є Подшивалін, Чірков, Пашкевич і Рябокон. Останній був міністром в уряді Петлюри, а також Пашкевич служив в українській армії.

ФРАНЦІЯ ОСТЕРІГАЄ НІМЕЧЧИНУ.

ПАРИЖ. — В урядових кругах розійшлася чутка, що в часі недавньої розмови французького міністра закордонних справ, Дельбо, з німецьким амбасадором Дельбо гострими словами остеріг Німеччину, що коли вона далі посилатиме добровольців до Еспанії, то це готово викликати всесвітній конфлікт. Амбасадор відповів, що Німеччина не ламає своїх зобовязань не втручатися в еспанські справи, а що туди ідуть німецькі добровольці, то це не є річ уряду їх спинювати. Він вказав на те, що те саме роблять добровольці інших держав, включаючи Францію. Далі він заявив, що Німеччина готова кожної хвилі погодитися на якийсь строгий нагляд, щоб ніхто не втручався до еспанських справ і щоб ніхто не висилав туди своїх добровольців.

В АНҐЛІЇ ПОБОЮЮТЬСЯ ВИБУХУ В НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН. — У звязку з браками харчів у Німеччині в Анґлії побоюються, що там можуть зайти далекойдучі зміни в посіданню влади. Дуже правдоподібно, що ті уміркованi німецькі елементи, які навіть при владі націстів зуміли законати певні впливи, будуть усунені, а цілу владу охоплять крайні елементи ґітлерівської партії. До перших зачисляють міністра економіки Шахта, який пару тижнів тому заявив без обиняків, що коли Німеччина не здобуде заграничних ринків для своїх продуктів, або не дістане назад кольоній, то в Німеччині готов наступити вибух. Кажуть, що той вибух мав би розпочатися тим, що Німеччина отверто вишле до Еспанії 60,000 війська, щоб чимскорше закінчити цю одну справу і забезпечити собі на південному заході союзника.

СУД НАД 36 НІМЦЯМИ В СОВЄТАХ.

МОСКВА. — На днях розпічнеться в Москві великий процес проти 36 німців, арештованих за закидуване їм шпиґунство. Серед них є визначні соціялістичні, а навіть бувші комуністичні німецькі особистости. Цей процес викликав велике зацікавленя в міжнародніх кругах, бо німецький уряд рішив за всяку ціну рятувати своїх земляків.

СОВЄТИ ПОГРОЗИЛИ ТРОХИ І ПРИСІЛИ.

МОСКВА. — Вже тепер можна вважати певним, що Совєти свої погрози на адресу ґен. Франка за затоплення корабля „Комсомол" закінчать тільки словами, а не ділами. Після великого аґітаційного шуму по всіх Совєтах уся лють большевиків закінчилась тим, що вони збирають тепер від населення „добровільні" датки, щоби побудувати новий „Комсомол", але боєвої здатности.

ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОЗИЧКИ ДЛЯ ПОЛЬЩІ.

ПАРИЖ. — Французький сенат затвердив для Польщі фінансову позичку в сумі 2,600,000,000 французьких франків. Але з цеї астрономічної суми Польща дітсане тільки одну шесту в готівці, а решту буде мусіти брати в натурі, себто в ріжних промислових продуктах і зброї...

ШВАЙЦАРІЯ ПРИЗНАЄ ІТАЛІЙСЬКИЙ ПІДБІЙ.

БЕРНО. — Швайцарський уряд визнав фактично і формально підбій Етіопії Італією. Це вже шестий уряд, що так поступив. Між тими, що визнали цей підбій, уже є Німеччина, Австрія, Угорщина, Альбанія й уряд ґен. Франка в Еспанії.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — В одному з найкращих сальонів Парижа, Осінньому, виставляє тепер наш мистець Олекса Грищенко свої твори. З цього приводу вибагливий критик „Тану" завважує, що його картини належать до найкращих на виставі, яка обіймає кілька тисяч експонатів. При цій нагоді годиться згадати, що музей Пті Пале придбав картину Грищенка „Міст у Толедо", як відомо, вже історичний, бо підчас оборони Альказару його знищили.

КОНСОЛІДАЦІЯ ФРОНТІВ БІЛЯ МАДРИДУ.

МАДРИД. — Обі сторони стараються сконсолідувати свої позиції і приготовитися як слід до дальшої боротьби. Боротьба біля Мадриду обмежена до рідких гарматніх двобоїв. На полудні від Мадриду революціонери стараються розірвати звязок лівих військ з їх урядом у Валенсії.

КНЯЗЬ САНҐУШКО ЗАПРОШУЄ ЕДВАРДА НА ПОЛЮВАННЯ.

ВАРШАВА. — Польський князь з давнього українського роду, Санґушко, запросив бувшого анґлійського короля Едварда до себе на полювання в Східній Галичині, в селі Гумниськах. Санґушко обіцяє бувшому королеві дуже гарне полювання й багато дичини. Покищо бувший король Едвард, чи теперішній князь Виндзор, перебуває в Австрії, в замку барона Ротшільда, і не дає відповіди на це запрошення.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ

Українське громадянство в Америці збирається пошанувати 40-ліття мистецької праці Олександра Кошиця. Не знаємо, чи є в Америці така свідома українська людина, яка не чулаб цього імення. Зате певно знаємо, що є між нами десятки тисяч таких, що мали те щастя, що чули українську пісню в інтерпретації й виведенню Олександра Кошиця.

Схарактеризувати мистецькі цінности Шановному Ювилята в цій статті неможливо. І неможливо описати ту всю працю, яку приніс у дарі Ювилят не тільки українському мистецтву, але українській справі взагалі. Зате можна багато довідатися про те з книжки, яку видано в Парижі в 1929 р. п. з. „Українська пісня за кордоном", а в якій зібрані фахові рецензії про світову концертову подорож Українського Національного Хору під проводом Олександра Кошиця.

Ми, що живемо в Америці, були теж живими свідками триюмфів Шановного Ювилята. Про Його Український Національний Хор і тут писали, що це „людська орхестра, на якій грає Кошиць". І тут писали про спів цього Хору як „про чудо над чудами", а про його диригента як про — чарівника. І тут писали американські критики, підносячи красу української народньої пісні, що ця пісня є „зеркалом характеру і вдачі українського народу". І тут збирали лаври не тільки Олександер Кошиць і Український Національний Хор, але й українська народня пісня й Україна та український нарід.

Все це повинні ми собі пригадати, коли збираємося пошанувати 40 літ праці Шановного Ювилята, бо тим шануємо не тільки Особу Ювилята, але й самих себе, а зокрема цілу націю, себто те, що в ній гарне й благородне. Є всілякі способи пошанування цеї праці. А одним з них є той, за який узявся Ювилейний Комітет, що влаштовує цеї неділі в Нюарку Святочну Академію та збирає Почесний Дар.

Ми певні, що між американськими українцями нема двох думок щодо цього, що це треба вважати приємним обовязком, що нам припала честь пошанувати таку велику і видатну працю Достойного Ювилята. Ми певні далі, що якби навіть були якісь недомагання у способі віддання цеї пошани, то все те не змінює цеї правди, що вся українська іміґрація в Америці дійсно щиро витає Достойного Ювилята з 40-літтям Його відданости українській ідеї, з Його довголітньою вірною службою — українській народній пісні. Та найбільшу радість зробив би нам сам Олександер Кошиць, і то тоді, колиб ми могли побачити Його у тім Ювилейнім Році знову на сцені, як диригента — нової „людської орхестри".

РЕЗОЛЮЦІЇ СЕМОГО КОНҐРЕСУ „ОБЄДНАННЯ"

(Продовження).

(2)

Б.

В справі розбудови нашої активности в Америці.

Семий Конґрес стверджує, що в українське життя в Америці ввійшов новий активний чинник: тут роджене й тут виховане молоде покоління. Є це відрадна поява, бо в хвилі, коли зачинають відходити від нас навіки найактивніші одиниці старшої ґенерації, прибувають нові сили, і то такі, що дають ґарантію, що ці ідеї, які були дорогими і святими для старого покоління, будуть заховані й пошановані молодими.

Українська іміґрація в Америці зачинає теж діставати чимраз більше нових, інтелектуальних, молодих сил, а тимсамим стає для неї змога піднести наше життя в Америці на вищий культурний і орґанізаційний щабель, як теж розвинути його в усіх ділянках, що досі було неможливе, бо не було потрібної для цього скількости відповідних сил. Біля цеї праці повинні тепер обєднатися всі творчі сили української іміґрації, як зі старшого так і з молодшого покоління. Спільними силами тих, що вийшли зо старого краю, як і тих, що тут виховалися, повинна бути вироблена одна спільна програма культурної, економічної й політичної праці в Америці. Саме таку програму започаткувало Обєднання і в імя цеї народньої праці заявляє, що охотно подасть руку до співпраці всім тим, що стоять при українським національним ідеалі й щиро бажають праці для загального добра.

Молодь звертає увагу старшого покоління, що воно є тим останнім, що тут репрезентує Рідний Край з титулу свого уродження. По нім уже такого покоління тут не буде. Тому хай воно залишить тепер по собі якнайкращу память. Хай старе покоління памятає, що воно — це Рідний Край, та що таким, яким його бачить тут роджене молоде наше покоління, таким уявляє собі воно й наш Рідний Край.

Молодь не буде толерувати ніяку спробу анархізації нашого народнього життя. Молодь вважає злочином, колиб втягалося тут роджене молоде покоління в якусь розкладову роботу. Не можна допускати до цього, щоби політичні, чи релігійні ріжниці, чи особисті амбіції, що ослаблювали наше народне життя у минувшині, далі шкодили цьому життю. Бо якщо має вдержатись українське життя в Америці, воно мусить бути побудоване на взаїмній толеранції й пошані всіх тих, що обєднуються в Америці біля українського імени й української ідеї.

Українські видавництва і курси.

З огляду на велику потребу книжок для молоді про українську справу Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці уповажняє уряд Обєднання продовжувати далі видавничу діяльність та, як тільки це буде можливе, приступити до видавництва англійською мовою історії України професора Михайла Грушевського.

З огляду на вагу вищих курсів української мови, Семий Конґрес Обєднання погоджується за створення стипендій, що уможливили би студіювати молоді українського роду студіювати українську мову, історію і культуру в найвищих школах Злучених Держав.

Для піддержання таких курсів у найвищих школах треба завести три — або чотири-річні курси української мови по вищих школах, на взір подібних курсів еспанської, французької, німецької і інших мов. Для цього треба приготовити підручник для навчання української мови для тих, що говорять англійською мовою, як теж зладити англійсько-український словар.

Радіові програми.

З огляду на зростаюче поширення радіових годин в Америці, та їх вплив на виховання молоді й старших, Семий Конґрес Обєднання звертає увагу всім тим, що влаштовують „українські години", що занедбання артистичної сторони музичних і вокальних продукцій на таких „українських годинах" відбивається зле на добрій славі української музичної культури й остаточно й на бизнесовому успіху тих, що ті підприємства влаштовують. Українському громадянству, що піддержує такі підприємства добровільними датками, звертається увагу, що піддержання таких „українських годин" не можна трактувати як піддержання публичних інституцій, ні публичних громадських установ, а тільки як піддержування приватних заходів.

З огляду на те, що на радіових годинах, улаштованих поляками, москалями й іншими, ще далі часто чується продукції української музики, при чому називається її польською, московською, малоруською, чи якоюнебудь іншою, а не українською, Конґрес взиває громадянство, щоб на кожне таке закривання справжнього національного походження української пісні і музики негайно писало до радіових стацій листи з протестами проти таких перекручувань і закривань.

До обєднаної праці на місцях.

Семий Конґрес стверджує, що для більшої успішности праці на місцях, треба доводити по громадах до створення інституції **Злучених Орґанізацій**, яких завданням буде гармонійна і плянова праця над культурним, політичним та господарським життям громад. У звязку з цим є пожадане, щоб уряд Обєднання створив орґанізаційну референтуру зі завданням координувати працю громад та виробити начерк загального перепису української іміґрації в Америці.

Семий Конґрес стверджує далі, що праця на місцях буде дійсно видатною тоді, коли між головними урядами наших допомогових і ідеольоґічних орґанізацій та їхньою пресою прийде до порозуміння в народніх справах, а це є можливе, то й до повної злуки.

Жінка (у суперечці з чоловіком): — Кажу тобі, вважай! Ти мене не знаєш — у мені є дві жінки!

Чоловік: — То може мене запізнаєш з тою другою...

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(87)

Приїхав, зніс міхи, зважив і очікує на черґу. Стоячи коло воза, Грицько бачить, що дорогою широким кроком палкує хтось ніби знайомий. Іде, зрівнявся. Сіра вовнянка на потилиці. Комаров! Їй-Богу, він... І як він сюди в це глухе село попав?

— Ей! Товариш Комаров? Куди? — гукнув Грицько.

Але Комаров не чує. Це розбірає Грицька. Він же знає, як радо поговорилиб тепер дерманці зі своїм проводирем.

— Стой, Комаров! — крикнув Гриць рішуче.

Комаров почув, але відразу в ноги. Гриць висмикнув із соломи „люшню", приложив до плеча, прицілився — бац!...

Влучний був той бац... Комаров пробіг ще кілька десятків кроків і кляпнув до мерзлої землі, влучений під саму лопадку.

Зчинився рейвах. Повибігали з хат, із млина люди. Он на дорозі на мерзлій гноївці лежить чоловік. Він вовтузиться. Ноги його совгаються по землі. З грудей вириваються звуки, в яких не чути вже ні гордощів, ні злоби, ні любови... Це ті звуки, якими людина ловиться за останню можлявість, щоби втриматися на цьому світі. Він не хоче вмирати... Ні, ні. Зовсім навпаки. Йому неймовірно хочеться жити і, почувши коло серця дотик смертельних щупок, він згадав усіх, хтоб тут не був, і кличе на допомогу своїм стогоном...

Гриць сам отетерів. Він і не думав, що за чотири военних роки, його зір навчився так непомильно вціляти. Кинувся до коней, поправив їх і підїхав до Комарова. Люди допомогли йому вложити раненого в обшивні і Грицько повіз свою здобич на вічний суд.

Вечоріло, коли Грицько довіз Комарова до Дерманя. В останнього ще жевріла іскорка життя, хоч стогнати перестав. Його рот наповнявся червоною піною, що переливалася кутками уст і стікала по щоках до вух. Шкіра його обличчя набрала барви чищеного воску і відрослі волосинки неголеної бороди сторчать наїжено...

— Комаров! Комаров! — загули ті, що чапіли коло „корпусу" — Давай його! Давай, сучого сина! Втік! Обдурив, обікрав і втік!... Ууу!

Кілька десятків дядьків хижо кинулися на Комарова, муром оточили залубні Грицька. Здавалось, вони всі накинуться і розірвуть Комарова на шматочки...

Але Комаров уже не боїться. Він лежить горілиць у залубнях, ворушить губами, повільним рухом язика випихає з рота кров. Він силиться щось промовити.

— Та-ва-рі-щі! — зовсім тихо виривається з його кріваvих уст. — Та-ва-рі-щі!... Атве-зі-те меня к Гна-тю-ку!...

Мур дядьків миттю холоне і німіє. Вираз облич міняється...

— Вмирає! — хтось, майже пошепки, промовив...

— Можеб кликнути попа?... — додав другий.

— Куди там... Цей в Бога не вірив. Каманіст же... Не знаєш?

— А все таки, хто знає... Можеб його й... — слова останнього дядька не вийшли наверх.

Комаров якось особливо захарчав...

— Ех! Хто там привіз його? Ти, Грицьку? При його до Гнатюка! Бач, він просив... — голосно і зненацька гукнув один дядько і тикнув пальцем на Комарова.

— Проступіться! — поганяючи коні, заговорив Грицько.

Всі, без одного слова, розступилися. Обережно рушили коні, сани поповзли по мокрій голольодиці дороги. За ними пішли дядьки...

— А... знаєте... Воно, як сказати правду... Хто його розбере... Може він і не був такий...

— Який?

— Ну... Отакий... Хто там бачив, чи він ті самі гроші того...

Дядьки виразно розчулились. Вечір все сміліше огортає землю. Над хрестом приходської церкви сторчить серп молодика...

Всі дні триває одлига. Небо обложило. Дме вітер заходу. Верхами садів котять хвиля за хвилею вогкі подихи далеких морів.

Комаров сконав. Знайшлися теслі, що збили йому домовину зі соснових півторачок. Два дні простояла вона у „корпусі". Сходилися дядьки, гуторили так і так, радили, міркували. Нарешті прибула жінка покійника і забрала його. Не в щасливий, мабуть, час прийшов він до цього дивного села.

Ще через пару днів, у суботу над вечір, з північного сходу, там, де за пригірками та лісами села Лебеді та Гільче почулися перші сотужні вибухи гармат. Люди виходять із хат.

— Бууувв-шшш! Фі-ііі! Бааах!

Бахнуло десь там за могилками. Луна хлостко вдарила і відбилася від семинарської будови. За хвильку знов. Чути, як у повітрі свистить стрільно. Чути, що неухильна його дорога та мета.

З Іванової пасіки біжить Трохим. Він без шапки. Вітер патлає його волосся.

— Бють! — Гукає він, не дивлячись на те, що всі бачать і чують, як у лузі та під семинарською горою лускають усе нові і нові стрільна.

Метушня.. Люди з долини біжать на гору. З гори в долину. — Це вони в семинарію бють. Ні. В корпус. Е, ні. В манастир. Кажуть, дзвіницю зсадити хочуть...

— Та нащо?

— Нащо? Щоби показати... Ясно... Он завтра в село прийдуть і каменя на камені не лишать.

А стрільна все виють над Дерманем. Рвуться і рвуться. Володько з Петром з цікавости біжать до манастиря, не дивлячись, що туди саме стріляють. Коли в повітрі засвистить, хлопці зупиняються, напнято вслухуються в посвист і вгадують, куди впаде.

— В лішник, в лішник! — викрикнув Володько. В ту саме мить внизу, в лішнику, коло самого лугу, де росте гурток густих струнких осичок, з демонічним рокотом бризнуло стрільно. Хлопці самохіть дали сторчака і припали до пня коронатого дуба. Черешні, клени, берези шарпнулися назад, ніби дістали поличника, а молода осичина, куди шелепнуло стрільно, наполовину вилетіла в повітря.

Хлопці бачать, що це не жарт. З гори через городи біжать парубки. Вони шукають кращого місця для схованки. Володько і Петро зриваються і женуться до манастиря.

(Дальше буде).

НАЙТЯЖЧИЙ ЗЛОЧИН БОЛЬШЕВИЗМУ

(Міліони дітей переслідувані у вигублювані, як щурі).

„Безпрізорние".

„Безпрізорними" називає большевицька словесність дітей, що внаслідок большевицької революції втратили батьків і стали волоцюгами. В роках военного комунізму число дітей виносило 2—3 міліони; у роках „Непу" воно значно впало, в роках „пятиліток" знов раптово скочило догори — в звязку з масовими розстрілами й засланнями.

Москва нічого так соромливо не ховає перед світом, як власне факт, що в „батьківщині трудящих" аж міліони дітей полишені самі собі, зіпхнуті на рівень, нижчий звірини.

„Путьофка в жізнь"...

Кілька літ тому публика в кінах усіх міст Европи оглядала большевицьку фільму „Путьофка в жізнь". Фільма була вирежисерована з відомою казьонною бомбастикою, публику заздалеґідь підготовила до неї громоґласна рекляма в большевицькій і большевизуючій пресі. Та фільма питомо московським наївно-нахабним способом вмовляла в глядача, що большевицький режім уважає за своє головне завдання дбати про „безпрізорних": визбирує тих дітей з вулиць та міських закамарків, приміщує в розкішно уладжених захистах, під опікою гуманних виховників... І там ті діти навчаються всяких знань та ремесел, виростають на зразкових громадян „батьківщини трудящих".

Уважний глядач уже по фільмі бачив, що це нахабна брехня. Діти, виведені в тій „путьофці", нічим не нагадували дітей, а всім нагадували... старих большевиків: на кожну команду починали хором „визнавати свої помилки" й „обіцювати поправу".

Як воно є направду?

Глядачі „Путьофки в жизнь" бачили лише кусник незуґарно брехливої пропаґанди. На підставі цієї мізерної фільми можна було лише заключити, чого большевики з „безпрізорними" **не роблять.** За те чужинецькі подорожники по СССР в останніх роках прослідили, що червоні бестії з тими нещасними дітьми **направду виробляють.** Ці відкриття страшенні.

Герман Юнґ, німецький учений, що минулими роками відбув кілька подорожей по СССР, мав нагоду простудіювати м. ін. і „проблему безпритульних". Свої помічення він списав у книжці п. н. **„Поганьблена молодь".** ("Geschaendete Jugend"), що появилася недавно на книгарських полицях. **Це одна з найстрашніших книжок, які колинебудь появилися.**

Ось що пише Герман Юнґ:

Загальне число „безпрізорних" не менше, як **два міліони.** Воно від кількох літ держиться таке; **„надвишку" советська влада систематично вигублює, або масами топить у морі, або викидає в безлюдні степи на голодову смерть.** Цих два міліони дітей живуть без жадної опіки, ба гірше: живуть переслідувані як дикі звірята. У вічному страсі перед поліційними облавами чи „транспортами" в море. Ті діти блукають з одного кінця країни в другий, промишляючи на прожиток крадіжами, жебраниною, нерідко розбоєм. Годі уявити собі щось страшніше, щось більше принижуюче людське достоїнство, як ватаги цих півголих, брудних, здичавілих дітей. Бачили між ними 12-літніх, які виглядають на 6-літніх, дуже багато калік, без ніг, без рук, без носів — що повідморожували. Дівчата, чи хлопці — всі однаково брудні, наґі, босі, здичавілі, з землистими обличчями, запалими грудьми й обвислими животиками. Проворнішим удається роздобути на зиму кусень старого мішка чи ганчірки і тим обвивають собі ноги. Майже всі заразливо хорі; найбільше сухітників. Залюбки полюють на поїзди з чужинецькими туристами. На стації облягають такий поїзд і жебрають: „Дай хлеба, пан". Неодного чужинецького комуніста навернули власне ці діти — самою своєю появою. Неодин загартований мужчина заплакав на вид цих істот, нещасливіших, ніж будь який хробак.

На стаціях ці діти залюбки полюють на щедру милостиню від чужинців; советська публика, та, яка має змогу подорожувати залізницями, не звертає уваги на „безпрізорних". Але на стаціях і на „безпрізорних" полюють. Полює міліція й ҐПУ. Виловлює, замикає й висортовує: кого пустити за кілька днів на волю — з заказом держатися від залізничих шляхів здалека — кого повести на море... „покататься"...

„Путьофка" на — морське дно

Герман Юнґ мав нагоду говорити з одним хлопцем, який майже чудом спасся із такої „поїздки" на Чорне море.

„Мене з товаришем — розказував хлопець — зловили в Севастополі. Завели нас до великого бараку, а там уже було більше як тисячу „безпрізорних". Нам сказали, що батюшка Сталін постановив зробити нам утіху і казав повезти нас на Чорне море на прогульку, а потім до захисту. Рано нас повели під ескортою вояків, ґрупами по 50 дітей, на корабель. Нас погостили й дуже приязно з нами говорили. Товариш довідався, що нас повезуть аж вечором і сказав: Нас певно схочуть потопити, бо це старий, нідочого непридатний корабель і на таких кораблях завжди возять „безпрізорних" на смерть. Ми оба сховалися в куток, між линви й якесь ганчіря. Як стемніло, ми вчули голосні крики на кораблі: „все під поклад!" Зігнали всіх на спід корабля і замкнули. Нас не знайшли.

Десь перед північчю ми оба вчули, що на кораблі підносять якор. Тоді ми вилізли з нашої криївки і споваули по борті корабля в воду. Ми поплили чимскорше від корабля, за кілька хвилин доплили до іншого корабля і вилізли по якійсь линві на поклад. Ніхто нас не завважив. Ми чули, як моряки говорили вслід за кораблем, що з нього ми втекли: „Поплив ще один корабель мерців". Ми заприязнилися з кочегаром, він сказав нам: „Маєте щастя, хлопці, не попадайтеся другий раз", нагодував нас, а ми помагали йому при вугіллі. Тим кораблем ми приплили до Одеси. Там уже все місто говорило, що великий корабель з дитячою прогулькою потонув внаслідок ураґану на Чорному морі.

Але ми оба знали, який то був ураґан. Тої ночі море було гладке як зеркало. Невдовзі ми стрінули в Одесі вояків з ескорти, що була з дітьми на тому кораблі. Їм ураґан нічого не зашкодив".

•

Бували гірші часи, та нікчемніших як нині таки не було ніколи. Від Аттилі до Сталіна — всеазійські деспоти плавали в морі крові — також дитячій. Але ще ніколи донині з такими „володарями" не братався ніхто в культурному світі.

Нині є інакше. І в цьому нужденність нашого часу. — („Новий Час").

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК КІЛЬЧИТЬСЯ ПРОВОКАЦІЯ.

В польському нюйорському деннику „Нови Свят" з 1 грудня б. р. знаходимо таку переслану зі Львова новинку: „Коновалець ліквідує О. У. Н. Орган українських радикалів, „Громадський Голос", що поборює завзято серед українців націоналізм, а головно О.У.Н., помістив сензаційну відомість, узяту з українського часопису „Пора", що виходить у Дітройті. Відомість ця в перекладі звучить: У літі ц. р. був у Берліні Евген Коновалець і мав „авдієнцію" в Розенберга. Розенберг, заграничний референт гітлерівської партії, поручив Коновальцеві погодитися з „гетьманом" Скоропадським. Коли Скоропадський початково вагався, Розенберг загрозив йому, що віддасть провід української партії в Німеччині іншому російському генералові. Тоді Скоропадський згодився. Скоропадський має бути тепер головним „диктатором", а Коновалець тільки його адютантом. Гітлерівці поставили умову, щоб Коновалець зліквідував О.У.Н. Якийсь час пізніше відбулася нарада проводирів О. У. Н.; вони рішили не розвязувати організації, бо втратилиб через те вплив на її членів. Тому рішено змінити політику в напрямі крилекальнім. Коновалець і Скоропадський видали своїй пресі інструкції і заперестали спори".

Панове радикали дуже гніваються, коли їхнє писання називають нераз „провокаторським". А чи не дають вони щораз нових доказів, що вони „кохаються" в тій професії? Правда, що „Громадський Голос" сам не видумав цеї новинки, а тільки передрукував її з дітройтської „Пори". Але хто мав бодай раз нагоду читати „Пору", той мусів пізнати, що вона напаслива й лайлива, що навіть і лайки писані там наскрізь неграмотно щодо мови, граматики і стилю, бо про сенс то вже й не згадувати. Значить, сліпий добачить, що навіть і при найкращій волі годі ставитися хоч трохи серіозно і до тих сплетень, які цей часопис передає.

А тепер спитаймось: Як це можливо, щоб „Громадський Голос", офіційний орган галицьких соціялістів-радикалів, міг передрукувати щонебудь з цеї газети чи на неї покликуватися? Чи це сталося через недогляд, незнання американських справ? Ні. Бо треба лиш кинути оком по тій газеті, щоби переконатися, зким маєтьса до діла. Тому радикали мусіли добре знати, що вони роблять. Колиж вони всетаки передрукували з цеї „газетки" новинку, то зробили це тому, що та „новинка" була мила їх серцю. Вона знаменито відповідала їх місійним цілям; а цими цілями наших радикалів є: за всяку ціну, безпощадно, всіми засобами, нищити Організацію Українських Націоналістів і цілий український національний рух.

Нераз аж дивно робиться, звідки у тих наших „братолюбів", „гуманістів", що то цілий світ хочуть охопити своїм „вселюблячим" серцем, береться стільки ненависти навіть до молодих українських націоналістів, що віддають своє життя за свій нарід. В, очах наших „шляхетних" радикалів ці молоді націоналісти — злочинці. І тому вони з таким завзяттям, як у краю так і за кордоном, стараються цей український націоналістичний рух зогидити. Тому вони, коли знайдуть навіть таку „новинку", що її сфабрикує дітройтська „Пора", передають далі як „новинку", щоб послужила їх цілям. Бож хіба не треба довго шукати доказів, щоби переконатись, що ця „новинка" це очевидна брехня. Є ці докази в краю і є на імміграції. Націоналістичні видання в краю, парижське „Українське Слово", канадійський „Новий Шлях", чи нюйорський „Націоналіст", аж надто виразно виявили своє відношення до ген. Скоропадського. А треба взяти в руки гетьманський „Наш Стяг", що виходить у Шікаго, то стане ясним, як „гетьманці" відносяться до націоналістів. Та радикальні „правдолюбці" замикають на ці очевидні докази очі й повторяють за „Порою", що „Коновалець і Скоропадський видали своїй пресі інструкції заперестати спори". А польські часописи підхоплюють цю брехню й далі її поширюють на те, щоб нищити небезпечний для них рух. Ось на які річи витрачують наші радикали свою енергію! Затроюють руку, що хоче вівязати їх з ланцюха.

К. О., Ню Йорк.

Кінь і осел.

Французький письменник Олександер Діма дістав почтою від провінціонального віршомаза драму з просьбою, щоб скорегував її, а зате годився, щоб Діма видав цю драму під спільним назвищем. Діма відіслав драму із заміткою: — Пане, як ви смієте запрягати коня з ослом до одного воза?"

На другий день Діма одержав відповідь: „Мій пане, як ви смієте прозивати мене конем!?"

Практичний прошак.

Пані (дає прошакові милостиню): Боже, яке то нещастя бути кульгавим. Та сліпому хіба ще гірше...

Прошак (зітхає): — О так, ласкава пані. Так щож? Та як я був сліпий, все мені давали фальшиві гроші.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕРВИК, ПА.

Листопадове Свято.

В неділю, 13. грудня ц. р., відбулося в нас Листопадове Свято, яке влаштовано заходами укр. кат. парохії, братствами, сестрицтвами і церковним хором. Того дня рано відправлено панахиду по поляглих героях за волю України. В церкві видніла уставлена могила з березовим хрестом і написом „Борцям за волю України". Біля неї стояли братські старшини з відзнаками і прапорами. Гарну й патріотичну промову виголосив о. Ю. Скроцький. Почавши від давніх княжих часів, він перейшов тернисту історію українського народу та змалював його теперішнє й минуле горе під чотирма займанцями: москалями, поляками, румунами і чехами. Бесідник згадав коротко про боротьбу українського народу проти поляків в 1918 році, про захоплення Західньо-Українських Земель та створення на них своєї держави. Згадав також про нашу остаточну програну. На кінець бесідник зазначив, що нарід, який кріпко стоїть при своїй вірі, а притім памятає про свої національні ідеали та йде слідами своїх найкращих героїв, такий нарід ніколи не загине. Скорше чи пізніше він мусить осягнути свої мрії. Чого не здобули батьки, здобудуть сини. Український нарід так довго не зложить зброї, аж доки не здобуде того, що втратив. По промові заряджено збірку і всі присутні зійшли до шкільної салі, де відбувся святочний концерт.

Концертом проводив Теодор Мотичак. Вступне слово мав Іван Дубіль. Він також говорив про положення українського народу, його боротьбу, його програну і його теперішне продовжування боротьби.

Церковний хор співав: Ой у лузі червона калина, Стоїть явір, Журавлі, Ой у полі нивка, Коло гаю, За Україну, Вечірний дзвін, Козаченьку, Гей, ви, стрільці січовії. Між хоровими точками були соля, дуети і деклямації. Дует „Сироти", виконали К. Дибач і О. Мотичак. Україно! — деклямувала панна Г. Скроцька. Сольо „Віє вітер", відспівала А. Саврук. „Колись і тепер" віддеклямував Н. Возняк. Він також забирав слово про Листопадове Свято й говорив про старий край. По анґлійськи до молоді говорив І. Возняк, даючи їй пояснення про значіння Листопадового зриву. Дуже гарно віддеклямувала пані Боберська поему „За поляглих героїв". Декляматорка дістала найбільше оплесків. Добре також деклямував Ілля Мотичак. Пані М. Стеліґа і Ю. Орисик гарно відспівали свої соля. На кінець був живий образ.

На зазив Дубіля і Ґелетія переведено збірку, яка принесла $13.50. Жертвували по $1: о. Я. Скроцький, І. Боберський, Ю. Костів, Н. Луців, К. Роль; по 50 ц.: І. Дубіль, І. Роль (молод.), П. Ґелетій, Т. Мотичак; по 25 ц.: Р. Боберська, А. Пірко, Н. Возняк, А. Кирилич. Дрібними жертвами $5.65. Гроші перебрав П. Ґелетій з припорученням переслати їх через Обеднання на українських інвалів.

Г. П.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Листопадове Свято.

Дня 15. листопаду українська громада в Нортгемптон, Па., обходила свято української державности. Свято розпочалося в українській католицькій церкві Службою Божою, яку відправив о. В. Уляницький. По Службі Божій була панахида за героїв, що віддали життя за українську державу. В часі богослуження промовив о. В. Уляницький, загріваючи вірних до зложення жертв на українських інвалідів.

Вечором відбувся святочний концерт в галі С. Глущака. Перед концертом відіграно представлення в одній дії „Стрільці на чатах". В представленню взяли участь чотири стрільці, а гра була така зворушлива, що тронула приявних до сліз і внесла святочний настрій і повагу. По представленню піднеслася куртина і на сцені, повній зеленої мурави, виросла стрілецька могила з березовим хрестом, прибраним вінками. Коло могили молилося двоє малих дітей, прибраних в українські строї, а за сценою церковний хор, під проводом свого учителя Зенона Градковського, відспівав „Отче наш". Ця сцена була продовженням попереднього виступу. В виставі „Стрільці на чатах" умирають два стрільці від ворожих куль, а в цій відслоні пошанування стрілецької могили, молитва дітей за погиблими стрільцями так і пригадала приявним про рідний край, боротьбу на рідній землі та численні могили, висипані нашими людьми, а безчещені ворогами.

Потім на сцену вийшов хор і відспівав „Далека ти, а близька нам", а о В. Уляницький виголосив вступне слово, посняючи ціль свята. Він переповів славні дні нашої слави, здобуття Львова, творення рідної держави, боротьбу за волю і заохотив зібраних до дальшої праці і боротьби за належне нам право правити самим у своїй незалежній українській державі.

Дальше йшли на переміну хорові продукції і численні деклямації. Хор відспівав: Козака несуть, Грають сурми, Смерть вояка, Прощай, дівчино, На чужині загибаю і Не пора. Деклямували: П. Маслюк, О. Білик, Марія Кравчук, Ю. Прийдун і Ольга Кравчук.

Святочний реферат виголосив Роман Слободян, гол. фін. секретар У. Н. Союзу. Бесідник говорив майже годину і переповів боротьбу нашого народу з ворогами за княжих і гетьманських часів, обговорив ширше наш зрив проти Польщі й Москви за Хмельницького і Мазепи, а потім говорив за світову війну і Листопадові Дні з 1918 р. Наш зрив з 1918 року, говорив бесідник, це тільки ще один доказ, що є в нас сила і завзяття, любов і посвята для рідної землі, традиції і бажання стати вільними між вільними і творити своє життя на своїй рідній землі. Бесідник наводив численні приміри, як інші народи здобували волю і заохотив присутніх до дальшої витревалої праці для піддержання тих, що борються за здійснення цих ідей, за які міліони нашого народу наложили головами. На українських землях боротьба продовжується і її не спинять тюрми, ні кати. Виростають десятки тисяч молодих ідейних людей, які з усміхом і благословенням рідної матери йдуть на шибениці. Пацифікація, тисячі ідейних селян на судах і в кріміналах, безпощадна боротьба з наїзниками на українських землях, це тільки доказ, що наша справа ще не пропала, та що остаточна побіда мусить бути по нашій стороні.

По збірці на інвалідів хор відспівав такі пісні: Марш січових стрільців, Козаченьку куди йдеш, Човен хитається, Їхав стрілець на війноньку, З тої гори, Боже великий єдиний і Ще не вмерла Україна.

О. В. Уляницький подякував референтові за змістовну і пориваючу промову, хорові і дириґентові за гарне вишколення і виконання пісень, аматорам і декляматорам за ґарну гру і деклямації, а приявним за жертви.

Жертви були такі: в церкві зложили по $1: В. Саюк і А. Костів, а дрібними жертвами $21.55. На концерті: по $1: о. В. Уляницький, пані Уляницька, Лука Демчук, С. Тюктій, В. Саюк, Д. Бала, П. Коченаш, Лука Пухир, Микола Олекса і Н. Н.; по 50 ц.: К. Дрончак, Д. Дробот, С. Ліщишин, А. Крайник, пані Пухир, І. Брощак і Н. Н. Разом збірка принесла $48.25. Виплачено за оголошення і світло на ґалі $5.20. Осталося $43.05., які вислано на інвалідів через Обеднання.

Враження з цього свята лишиться ще довго в нашій громаді. Виступ хору виказав, що голоси є зіспівані, а це є доказом, що як дириґент так і співаки вложили багато праці. Всі деклямації були віддані тут родженою молоддю чистою українською мовою і вказували солідну працю вчителя. На галі було багато дітей і молоді і всі заховувалися порядно і достойно.

Учасник.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 26-го грудня, в годині 8-мій ввечір, в домі І. Агреста. На ці збори просимо кожного члена прийти, бо буде річне справоздання урядників і контр. комісії, вибір нового уряду й інші важні справи до полагодження. Членів, що залягають з вкладками, просимо прийти на ці збори і свої залеглости вирівняти. — Д. Кишенюк, предс.; О. Гладкий, рек. секр.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ., Н. Й. Тов. Укр. Запорозька Січ, від. 327, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 26. грудня, в годині 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір нового уряду на 1937 рік, справоздання контр. комісії і урядників та інші дуже важні справи до вирішення. — В. Душенчук, Т. Багрій, М. Гречин.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що ірчні збори відбудуться в неділю, 27-го грудня, в годині 2-гій пополудні під ч. 18 Вудленд ул. Конторльна комісія має прийти в суботу, 26. грудня в годині 7-мій ввечір до дому секретаря. На цих річних зборах будуть дуже важні справи до полагодження ,буде справоздання контр. комісії і уряду з діловодства за цілий рік, вибір уряду на 1937 рік, тому приявність усіх членів конечна. Родичі, впишіть свої діти до Союзу. Кожний член і члениця повинні стати орґанізаторами. Ювилейна кампанія добігає до кінця. — М. Думанський, предс.; Йосиф Паславський, кас.; Павло Стадник, секр.

Прийшов селянин до міста й зайшов до гостинниці зїсти обід.

— Що можна дістати на обід? — питається послугача.

— Маємо волову печеню з піре, мясо з рижом і паприкар.

— То дайте мені волову печеню з тим піре.

Коли селянин дістав мясо й піре, зчудувався:

— Ов, таж це ваше піре зовсім таке саме, як наші барабольці дома!

ХТО МОЖЕ ДІСТАТИСЬ ДО КАНАДИ ДЛЯ ЛЕҐАЛІЗАЦІЇ

Стаття про депортацію, що недавно була надрукована в багатьох часописах, на жаль, зробила помилкове враження. Читаючи її, може здаватися, що кожна особа, якій загрожує депортація через нелеґальне перебування в Злучених Державах, може поїхати до Канади, дістати іміґраційну візу в американського консуля й повернутись назад леґально.

Це помилка. Для пересічного чужинця, який перебуває в Злучених Державах нелеґально, дуже тяжко, або й зовсім неможливо, дістати дозвіл на візд від канадійської іміґраційної влади. Це саме стосується і до тих чужинців, які перебувають тут на відвидинах. Канада впускає лише близьку рідню американських горожан, а саме: чоловіка, жінку, неодружену дитину нижче 21 року життя, батька чи матір. У випадку батька чи матери їх син або дочка, що є американськими горожанами, мусять мати щонайменше 21 літ життя.

Уряд Злучених Держав підписав з канадійською владою угоду, на підставі якої зазначеній рідні американських горожан буде дозволено віхати до Канади. Американський горожанин, в інтересі свого рідного, має виповнити відповідну аплікацію, формуляр число 633, і післати її до Комісара Іміґрації і Натуралізації, Вашинґтон, Д. С., вимагаючи, щоб дозволено дотичній особі на екзамінацію еміґраційною владою Злучених Держав на канадійському кордоні. Якщо прохання узглядненo, що часто водится, свояка екзаменують на канадійській границі іміґраційні урядники Злучених Держав, а коли провірять, що він на основі іміґраційних законів може бути допущений, дають йому відповідного листа до канадійської іміґраційної служби. На основі того канадійські власти дають йому дозвіл на проїзд до американського консуляту в Канаді для одержання іміґраційної візи.

Для повторення треба сказати, що чужинець, який підлягає депортації через те, що він чи вона віхали чи перебували в Злучених Державах нелеґально після 1. липня 1924 р., не мають чого боятись вимагати екзаменації на канадійському кордоні, якщо він чи вона є чоловіком або жінкою американського горожанина, неодружена малолітня дитина американського горожанина, або свояк американського горожанина, якщо останній має 21 літ життя або більше. Тільки зазначена рідня має привілей у такий спосіб дістати дозвіл на візд до Канади, для одержання іміґраційної візи.

ФЛІС.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

РІВЕРГЕД, Н. Й.

На інвалідів і Рідну Школу.

В часі панахиди за героїв, що полягли в обороні української держави, яку відправив о. М. Продан в укр. гр.-кат. церкві, переведено збірку, яка принесла $20.96. З тих грошей призначено $10.96 на українських інвалідів, а $10 на Рідну Школу. Гроші переслано до краю через Обеднання. Жертвували по $1: А. Вівчар, С. Терешко, В. Драб, о. М. Продан, В. Бандровський, К. Барнич, Д. Тимчак, І. Ломага, І. Павликовський, Т. Навроцький, А. Каплар, М. Стахів, Юлія Штокайло, Марія Бадровська, Н. Худяк; по 50 ц.: О. Демчук, Анна Ломага. Решта дрібними.

Н. Худяк.

БРІДЖПОРТ, ПА.

На Рідну Школу.

Замісць висилати делеґата на конґрес Обеднання, члени від. 383 У. Н. Союзу зложили між собою на зборах $3.75 на Рідну Школу та ухвалили, що кожний член має дати на ту ціль найменше по 25 центів.

За уряд: **І. Ґрудзінський,** предс.; **Ю. Кушнір,** кас.; **И. Муць,** секр.

ЕМБРИДЖ, ПА.

На Рідний Край.

Сестрицтво ім. княгині Ольги, від. 130 У.Н.П., ухвалило на своїх річних зборах виасиґнувати з каси $11 на народні цілі. І так $5 призначено на українську кімнату Пітсбурського університету, а $6 вислано через Обеднання з призначенням по $2 на інвалідів, Рідну Школу та визвольну боротьбу.

Думаємо, що по всіх відділах наших запомогових орґанізацій повинен увійти в життя такий звичай, щоби принаймні з приводу річних зборів ухвалювати якусь жертву на народні потреби. Це булаб дуже велика поміч для нашого поневоленого народу.

Т. Грицик.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На народні цілі.

Замісць делеґата на Семий Конґрес Обеднання відділ 221 У. Н. Союзу ухвалив на своїх зборах виасиґнувати з братської каси та переслати до Обеднання $5.

За уряд: **М. Барабаш,** предс.; **Т. Шпікула,** секр.

АЛТУНА, ПА.

На народні цілі.

Замісць делеґата на Конґрес Обеднання від. 145 У. Н. Союзу ухвалив призначити зі своєї каси та вислати до Обеднання $5.

С. Патронік, секр.

ТОЛІДО, О.

На Рідну Школу.

На річних зборах Бр. св. Николая, від. 167 У. Н. Союзу, зложили на Рідну Школу такі члени по $1: М. Чорний, І. Кульматицький, Д. Медецький, Г. Миськів, а Стефан Гавриляк зложив 50 ц.; І. Лоняк 25 ц. Зібраних $4.75 вислано до краю через Обеднання.

І. Кульматицький, секр.

БОСТОН, МАСС.

На народні цілі.

Треба признати нашим щирим жінкам, членицям місцевого відділу Союзу Українок, що вони при кожній нагоді являються першими при роботі, коли йде про сповнення громадськгоо й народнього обовязку. Коли тільки прочитали в „Свободі" новинку про те, що Польща заборонила збірку на Рідну Школу, то зараз на своїх місячних зборах рішили призначити з каси $15 та переслати ті гроші через Обеднання з призначенням по $5 на Рідну Школу, інвалідів та політичних вязнів. Та це тільки початок праці в тому напрямі, щоб принести дійсну і значну поміч Рідній Школі. Бо на тих самих зборах члениці Союзу Українок постановили перевести збірку між громадянством на Рідну Школу. Це ми повинні зробити в кожній громаді й дати Рідній Школі таку поміч, щоб вона була достойною відповіддю на цей новий наступ ворога на Рідну Школу.

П. Мороз.

У великому торговельному домі.

У гамірному великоміському торговельному домі стоїть мала дитина посеред пультів.

— Прошу пана, — питається вкінці дитина — може ви тут запримітили одну паню, що ходить без своєї дитини?

Ріжниця небезпеки.

— Мамо, чи я можу йти у воду?

— Ні, дитино, вода занадто холодна.

— А тато плаває!

— Так, одначе тато обезпечений.

У менаджерії.

— Колиб ці тигри так уміли говорити...

— То напевно сказали би: — Ви помиляєтеся, пані, ми леопарди!

Алібі.

Судця: — Де ви були 15-го серпня в 22. годині 15. хвилин?

Обвинувачений: У ліжку, пане судця. Одним оком я дивився на годинник, а другим на календар.

Леґітимація.

— Ви не надаєтеся на це місце. Ви поняття не маєте про моє підприємство.

— Я не маю поняття! Я? Таж я заручений з вашою приватною секретаркою.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

На маневрах.

— Грицуляк, чи ти не бачиш, що ти розложився простісенько напроти неприятеля!?

— Так, одначе я є за високою скелею, яку я уявляю собі переді мною!

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(70)

Для Тарзана не справляло великого труду перескочити через паркан і опинитися на подвірю замку людей-леопардів. Потім по стовпі він видрялався на дах замку, що був пошитий соломою. Десь здалека чув людські голоси. Притулившись до стріхи, він старався зорієнтуватися в положенню. Це був центр і головний нерв жахливої смерти.

Впевнившись, що нізвідки не грозить йому безпосередня небезпека, він розірвав стріху і крізь діру почав вдивлятися до середини. Далеко від нього, на долині, він побачив гурт чорних людей, а серед них на кріслі, що служив за трон, сидів найвищий жрець Люлімі. Дикуни говорили про білого чоловіка, якого мали з парадою зїсти за три дні.

Люлімі був дуже хитрим чоловіком. З кожного положення він хотів витягнути для себе користи. Тому, що бенкет треба було відложити, він тепер порішив використати цю нагоду і запросити на цей бенкет чорних ватажків з найдальших закутин. Він хотів показати перед ними свою нову велику жрекиню, Калі Бвану. Він знав, що чим більше дикуни комусь завидують, тим більше його шанують.

Тарзан цьому всьому придивлявся і шукав пляну, як би роздавити це кодло. Він вірив, що колиб йому вдалося знищити цей штаб, то враз з ним згинула би також ціла орґанізація. Але сам він їх знищити не міг. В його гадках прошибали гадки про те, чи Орандо упорався зі своєю задачею і чи поспішає сюди зі своїми воїнами.